

Koordinacijski odbor Nezavisnog mehanizma nadzora (dalje: NMN) na svom je 16. sastanku održanom 29. travnja 2025. temeljem članka 3. stavka 1. Sporazuma o suradnji radi provedbe Nezavisnog mehanizma nadzora zaštite temeljnih prava u postupanju policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova u području zaštite granice, nezakonitih migracija i međunarodne zaštite od 4. studenog 2022. (dalje: Sporazum), Dodatka Sporazumu od 26. svibnja 2023. (dalje: Dodatak) i Drugog dodatka Sporazumu od 25. travnja 2025. (dalje: Drugi dodatak) donio odluku o usvajanju pročišćenog teksta Sporazuma. Pročišćeni tekst uključuje Sporazum, Dodatak i Drugi dodatak (dalje: Pročišćeni tekst Sporazuma) te se temeljem gore navedene odluke objavljuje na internetskim stranicama NMN-a.

PROČIŠĆENI TEKST SPORAZUMA O SURADNJI

**RADI PROVEDBE NEZAVISNOG MEHANIZMA NADZORA
ZAŠTITE TEMELJNIH PRAVA U POSTUPANJU POLICIJSKIH
SLUŽBENIKA MINISTARSTVA UNUTARNJIH POSLOVA
U PODRUČJU ZAŠTITE GRANICE, NEZAKONITIH MIGRACIJA I
MEĐUNARODNE ZAŠTITE**

**MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA REPUBLIKE HRVATSKE, Ulica grada Vukovara
33, Zagreb, OIB: 36162371878;**

i

**Udruga AKADEMIJA MEDICINSKIH ZNANOSTI HRVATSKE, Praška 2/III, 10000 Zagreb,
OIB: 22710084385, (dalje: AMZH);**

**Udruga AKADEMIJA PRAVNIH ZNANOSTI HRVATSKE, Trg Republike Hrvatske 14, 10000
Zagreb, OIB: 08712093968 (dalje: APZH);**

**Udruga CENTAR ZA KULTURU DIJALOGA, Prilaz Safvet-bega Bašagića 1, 10000 Zagreb,
OIB: 97119804777 (dalje: CKD);**

**Udruga CENTAR ZA KRIMINOLOGIJU I SIGURNOST BALKANA, Trg Republike Hrvatske 3,
10000 Zagreb, OIB: 64054920029 (dalje: Centar za kriminologiju);**

**Udruga HRVATSKI CRVENI KRIŽ, Ulica Crvenog križa 14, 10001 Zagreb, OIB: 72527253659
(dalje: HCK);**

Prof. dr. sc. Iris Goldner Lang, Vončinina ulica 11, 10000 Zagreb, OIB: 07005111410;

**zaključili su dana 4. studenog 2022. godine temeljem članka 5. stavka 7. Zakona o nadzoru
državne granice (NN 83/13, 27/16, 114/22, 151/22)**

**SPORAZUM O SURADNJI RADI PROVEDBE NEZAVISNOG MEHANIZMA NADZORA
ZAŠTITE TEMELJNIH PRAVA U POSTUPANJU POLICIJSKIH SLUŽBENIKA
MINISTARSTVA UNUTARNJIH POSLOVA U PODRUČJU ZAŠTITE GRANICE,
NEZAKONITIH MIGRACIJA I MEĐUNARODNE ZAŠTITE**

**Članak 1.
SVRHA**

Sporazumom se uređuje rad Nezavisnog mehanizma nadzora čija je svrha doprinos poštovanju temeljnih prava promatranjem postupanja policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova u području zaštite granice, nezakonitih migracija i međunarodne zaštite s posebnim naglaskom na poštovanju načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, zabrane kolektivnog protjerivanja, zabrane mučenja ili drugih oblika zlostavljanja.

**Članak 2.
DEFINICIJE**

U smislu ovoga Sporazuma primjenjivat će se sljedeće definicije:

- (a) „neregularni migrant“ odnosi se na državljanina treće zemlje ili osobu bez državljanstva koja je prešla ili je pokušala prijeći državnu granicu Republike Hrvatske izvan graničnog prijelaza ili preko graničnog prijelaza izvan radnog vremena graničnog prijelaza, odnosno koja izbjegne graničnu kontrolu ili napusti područje graničnog prijelaza dok granična kontrola još nije obavljena.
- (b) „tražitelj međunarodne zaštite“ znači državljanin treće zemlje ili osoba bez državljanstva koja izrazi namjeru za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu do izvršnosti odluke o zahtjevu.

- (c) "zelena granica" odnosi se na vanjsku granicu Republike Hrvatske s Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom i Republikom Srbijom.
- (d) „najavljena promatranja“ znače promatranja na temelju prethodne pisane obavijesti.
- (e) „nenajavljena promatranja“ znače promatranja koja se provode uz prethodnu usmenu obavijest i dolazak promatrača u policijsku postaju nadležnu za dio zelene granice koji je obuhvaćen promatranjem isključivo u cilju osiguranja sigurnosti promatrača. Policijska postaja obvezna je promatračima osigurati neometani pristup svim poslovima zaštite državne granice.
- (f) „zaštićena područja“ znače minski sumnjiva područja, šumska i planinska područja na zelenoj granici koja su teško dostupna, granične prijelaze, policijske postaje, policijske uprave u Republici Hrvatskoj na granici s Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom i Republikom Srbijom.
- (g) „Koordinacijski odbor“ sastoji se od po jednog predstavnika organizacija civilnog društva potpisnika ovog Sporazuma i prof. dr. sc. Iris Goldner Lang.
- (h) „promatrači“ znači izravni provoditelji aktivnosti nadzora.

Članak 3. KOORDINACIJSKI ODBOR

Koordinacijski odbor stručno usmjerava i upravlja aktivnostima Nezavisnog mehanizma nadzora, izrađuje periodična izvješća o svom radu za Savjetodavni odbor i Ministarstvo unutarnjih poslova, preporuku za implementaciju nacionalnih mehanizama nadzora sukladno odredbama Pakta o migracijama i azilu za Ministarstvo unutarnjih poslova, godišnje izvješće o postupanju policijskih službenika Ministarstva unutarnjih poslova u području zaštite granice, nezakonitih migracija i međunarodne zaštite, s posebnim naglaskom na poštovanju temeljnih prava, načela zabrane prisilnog udaljenja ili vraćanja, zabrane kolektivnog protjerivanja, zabrane mučenja ili drugih oblika zlostavljanja na temelju pojedinačnih izvješća promatrača te obavlja druge poslove u vezi s upravljanjem Nezavisnim mehanizmom nadzora.

Koordinacijski odbor čini po jedan predstavnik organizacija civilnog društva potpisnica ovog Sporazuma koji se imenuju u roku od 15 dana od dana potpisivanja ovog Sporazuma i prof. dr. sc. Iris Goldner Lang.

Koordinacijski odbor imenuje suradnike Nezavisnog mehanizma nadzora za obavljanje administrativnih, stručnih, logističkih, finansijskih i drugih poslova podrške kojima se osigurava provedba aktivnosti Nezavisnog mehanizma nadzora. Na suradnike Nezavisnog mehanizma nadzora koji obavljaju administrativne, stručne, logističke, finansijske i druge poslove podrške se na odgovarajući način primjenjuje obveza pridržavanja propisa o zaštiti osobnih podataka i povjerljivosti podataka kao i obveza čuvanja svih informacija koje će im biti dostupne u svrhu obavljanja poslova podrške provedbi Mehanizma.

Koordinacijski odbor sastaje se najmanje jednom mjesечно.

Voditelja Koordinacijskog odbora, njegovog zamjenika i tajnika biraju između sebe članovi Koordinacijskog odbora većinom glasova.

Voditelj Koordinacijskog odbora predstavlja i zastupa Koordinacijski odbor, usklađuje aktivnosti Nezavisnog mehanizma nadzora, saziva sastanke Koordinacijskog odbora i temeljem periodičnih izvješća o radu predstavlja aktivnosti Nezavisnog mehanizma nadzora Savjetodavnom odboru kao neformalnom tijelu i Ministarstvu unutarnjih poslova. Sažetak periodičnih izvješća o radu Nezavisnog mehanizma nadzora može se uz prethodnu suglasnost Ministarstva unutarnjih poslova objaviti na internetskoj stranici Nezavisnog mehanizma nadzora.

U slučaju spriječenosti, voditelja zamjenjuje zamjenik.

Tajnik Koordinacijskog odbora obavlja administrativne poslove u vezi s organizacijom sastanaka Koordinacijskog odbora.

Na osnovi pojedinačnih izvješća promatrača Koordinacijski odbor izrađuje godišnje izvješće. Godišnje izvješće izrađuje se u roku od 3 mjeseca i obuhvaća sve aktivnosti Nezavisnog mehanizma nadzora u neposredno prethodnoj kalendarskoj godini.

Koordinacijski odbor uspostavit će internetsku stranicu Nezavisnog mehanizma nadzora na kojoj će biti dostupne sve relevantne informacije vezane uz provedbu Mehanizma (na hrvatskom i engleskom jeziku) te (elektronički) poštanski sandučić čime se osigurava otvorena komunikacija sa zainteresiranom javnošću.

Godišnje izvješće objavit će se na internetskoj stranici Nezavisnog mehanizma nadzora te internetskim stranicama organizacija civilnog društva potpisnica ovog Sporazuma. Prije javne objave godišnjeg izvješća pribavit će se osvrta Ministarstva unutarnjih poslova na godišnje izvješće u odnosu na moguće činjenične netočnosti ili proceduralne nepravilnosti, a o prihvaćanju kojih odlučuje Koordinacijski odbor, s time da se u slučaju neprihvaćanja osvrta isti može objaviti kao prilog godišnjem izvješću.

Ministarstvo unutarnjih poslova obvezuje se izraditi Akcijski plan izvršenja preporuka iz objavljenog godišnjeg izvješća Koordinacijskog odbora u roku od 30 dana od dana njegove objave.

Koordinacijski odbor redovito prati izvršenje preporuka iz akcijskog plana te u tu svrhu može od Ministarstva unutarnjih poslova zatražiti pojašnjenja ili pojedinačna izvješća o njihovom izvršenju.

Akcijski plan izvršenja preporuka Ministarstva unutarnjih poslova neće se javno objaviti.

Članak 4. **PROMATRAČI NEZAVISNOG MEHANIZMA NADZORA**

Koordinacijski odbor će u roku od 15 dana od dana potpisivanja ovog Sporazuma imenovati dva promatrača iz svake organizacije civilnog društva potpisnica ovog Sporazuma.

Promatrači su u provedbi aktivnosti dužni pridržavati se relevantnih propisa nacionalnog zakonodavstva te zakonodavstva i pravne stečevine Europske unije.

Po potrebi na sastancima Koordinacijskog odbora mogu sudjelovati i promatrači.

Članak 5. **ULOGA MINISTARSTVA UNUTARNJIH POSLOVA**

Ministarstvo unutarnjih poslova osigurava potporu Nezavisnom mehanizmu nadzora imenovanjem službenika za kontakt u roku od 15 dana od dana potpisivanja ovog Sporazuma radi osiguravanja nesmetane i pravovremene razmjene informacija i obavljanja drugih poslova kojima se omogućava provedba aktivnosti Nezavisnog mehanizma nadzora.

Službenik za kontakt Ministarstva unutarnjih poslova, promatračima do 10. dana u mjesecu dostavlja statistička izvješća za prethodni mjesec koja sadrže informacije o svim neregularnim migrantima i tražiteljima međunarodne zaštite, o migracijskim trendovima na hrvatskoj vanjskoj granici, uključujući osnovne parametre procjene rizika za predstojeći mjesec, registrirane namjere za podnošenje zahtjeva za međunarodnu zaštitu, nezakoniti ulazak, kretanje i boravak na teritoriju Hrvatske kao i slučajeve krijumčarenja migranata.

Članak 6. **MJESTA PROVEDBE AKTIVNOSTI NEZAVISNOG MEHANIZMA NADZORA**

Aktivnosti Nezavisnog mehanizma nadzora provodit će se na vanjskoj granici, uključujući zelenu granicu, na graničnim prijelazima / u policijskim postajama / policijskim upravama Republike Hrvatske s Bosnom i Hercegovinom, Crnom Gorom i Republikom Srbijom, kao i u prihvatilištima te prihvatnim centrima za strance.

Članak 7. **PROMATRANJE POLICIJSKOG POSTUPANJA**

Promatrači će izvršiti najmanje 20 promatranja u godini dana.

Na osnovi zaprimljenih statističkih izvješća iz članka 5. i temeljem prethodno utvrđenih kriterija promatrači odabiru pojedinačne predmete za promatranje. Koordinacijski odbor izrađuje i redovito ažurira priručnik za promatrače radi ujednačavanja njihove prakse postupanja i osiguranja koherentne primjene metodologije prikupljanja informacija te izvještavanja.

Promatračima će se omogućiti uvid u spis predmeta iz članka 8. odabranog za promatranje (npr. medicinska dokumentacija i sl.), nazočnost na bilo kojem saslušanju neregularnih migranata i tražitelja međunarodne zaštite te pregled prostorija za zadržavanje i razgovor s neregularnim migrantima i tražiteljima međunarodne zaštite pod uvjetom da ta osoba na to pristane. Razgovori će se odvijati u privatnom i povjerljivom okruženju bez prisustva policije.

Promatrači su obvezni pridržavati se uputa ovlaštenih djelatnika Ministarstva unutarnjih poslova o ograničenju kretanja u zaštićenim područjima iz članka 6. ovog Sporazuma.

Promatrači u roku od sedam dana od provedenog promatranja zajednički sastavljaju pojedinačno izvješće i dostavljaju ga Koordinacijskom odboru. Izvješće sadrži podatke o izvršenoj posjeti lokacijama iz članka 6. ovog Sporazuma.

Članak 8. **AKTIVNOSTI NEZAVISNOG MEHANIZMA NADZORA**

Promatrači će provoditi sljedeće aktivnosti:

(1) promatranja postupanja policijskih službenika i njihovo poštovanje temeljnih prava neregularnih migranata i tražitelja međunarodne zaštite u provedbi propisa koji reguliraju nadzor državne granice i pružanje međunarodne zaštite (dalje u tekstu: promatranje policijskog postupanja). Stručna pomoć prevoditelja i/ili tumača bit će osigurana po potrebi.

Promatranja se sastoje od:

- (a) najavljenih promatranja na svim lokacijama navedenim u članku 6.;
 - (b) nenajavljenih promatranja na svim lokacijama navedenim u članku 6., uključujući na zelenoj granici;
- (2) pristup pojedinim spisima;
- (a) pristup spisu predmeta koji se promatra;
 - (b) pristup pravomoćno okončanim spisima po podnesenim pritužbama na navodno nezakonito postupanje prema neregularnim migrantima i tražiteljima međunarodne zaštite;
- (3) pristup aktivnostima i izvješćima Ravnateljstva policije vezano uz navodno nezakonito postupanje prema neregularnim migrantima i tražiteljima međunarodne zaštite.

Članovi Koordinacijskog odbora, promatrači i prevoditelji/tumači su u provedbi aktivnosti iz stavka 1. ovoga članka obvezni pridržavati se propisa o zaštiti osobnih podataka i povjerljivosti podataka.

Članovi Koordinacijskog odbora, promatrači i prevoditelji/tumači potpisat će zasebnu izjavu u kojoj će se obvezati na čuvanje svih informacija koje će im biti dostupne u svrhu provedbe Mehanizma.

Radionice na temu „Rasprava o rezultatima mehanizma nadzora i aktivnostima granične kontrole“ bit će organizirane uz sudjelovanje predstavnika promatrača i predstavnika Ministarstva unutarnjih poslova najmanje jedanput godišnje, nakon objave godišnjeg izvješća Koordinacijskog odbora, kako bi se raspravljalo o iskustvu stečenom u provedbi Mehanizma i preporukama Savjetodavnog odbora.

Članak 9. **UVID U SPISE**

Promatračima će biti omogućen uvid u spise po podnesenim pritužbama na navodno nezakonito postupanje prema neregularnim migrantima i tražiteljima međunarodne zaštite, odnosno u aktivnosti i izvješća Ravnateljstva policije o navodnom nezakonitom postupanju prema neregularnim migrantima i tražiteljima međunarodne zaštite.

Ovlasti promatrača iz stavka 1. ovoga članka obuhvaćaju pristup informacijama iz Informacijskog sustava Ministarstva unutarnjih poslova temeljem pisanog ili usmenog zahtjeva Ministarstvu unutarnjih poslova. Ministarstvo unutarnjih poslova promatračima će u roku od 24 sata dostaviti ispis podataka iz Informacijskog sustava Ministarstva unutarnjih poslova prema traženju iz zahtjeva, koji mora biti sastavljen na način da je iz istog moguće utvrditi konkretan događaj ili osobu na koju se događaj odnosi.

Promatračima će biti omogućen razgovor s policijskim službenicima koji su postupali u odabranom spisu i s podnositeljem pritužbe ako se isti nalazi na području Republike Hrvatske i ako na to pristane.

Promatrači u roku od sedam dana od ostvarenog uvida u spis zajednički sastavljaju pojedinačno izvješće i dostavljaju ga Koordinacijskom odboru.

Koordinacijski odbor blisko će surađivati sa svim relevantnim državnim tijelima koja prema nacionalnom zakonodavstvu imaju obvezu istražiti navode o kršenju temeljnih prava, uključujući osiguranje da se pritužbe rješavaju ekspeditivno i na odgovarajući način.

U skladu s primjenjivim nacionalnim pravnim okvirom, Koordinacijski odbor dostavljat će putem službenika za kontakt Ministarstva unutarnjih poslova svoja izvješća o nepravilnostima i/ili kršenju temeljnih prava nadležnim državnim tijelima, prije svega Službi za unutarnju kontrolu Ministarstva unutarnjih poslova, Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske i Uredu pučke pravobraniteljice.

Članak 10. FINANCIRANJE

Provedba aktivnosti Nezavisnog mehanizma nadzora financirat će se u okviru Programa Republike Hrvatske Fonda za integrirano upravljanje granicama - Instrumenta za finansijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike za razdoblje 2021.-2027. temeljem odluke o dodjeli finansijskih sredstava Upravljačkog tijela u Republici Hrvatskoj.

Članak 11. ZAVRŠNE ODREDBE

Nezavisni mehanizam nadzora uspostavlja se na razdoblje od 24 mjeseca, koje se automatski produljuje.

Aktivnosti Nezavisnog mehanizma nadzora započinju danom zadnjeg potpisa ovog Sporazuma.

Potpisnici Sporazuma mogu istupiti iz istoga uz pisanu obavijest ostalim potpisnicima.

Odluka o istupanju stupa na snagu u roku od 15 dana od dana upućivanja obavijesti iz stavka 3. ovoga članka.

Sporazum se zaključuje u sedam (7) istovjetnih primjeraka od kojih svaka strana zadržava po jedan.